

EPPO & EU oikeudellisen yhteistyön välineet

Yhteistyö EPPO:n kanssa kansallisella tasolla –
Koulutusmateriaali syyttäjäille ja tutkintatuomareille

Co-funded by the Justice Programme of the European Union 2014-2020

YLEISKATSAUS

I. OIKEUDELLISEN YHTEISTYÖN VÄLINEET EU:SSA

- Vastavuoroinen tunnustaminen ja keskinäinen luottamus (EIO, EAW, jäädyttäminen, konfiskaatio)

II. OIKEUDELLISEN YHTEISTYÖN VÄLINEET & EPPO YHTEISTYÖ: KUINKA SE TOIMII?

- Vastavuoroinen tunnustaminen ja **enemmän**

EU:n oikeudellisen yhteistyön välineet

OIKEUDELLINEN YHTEISTYÖ RIKOSSASIOISSA (ARTS. 82-86 TFEU)

...tulee perustua tuomioiden ja oikeudellisten päätösten **vastavuoroisen tunnustamisen periaatteelle**.

= yhdessä jäsenvaltiossa annettu toimivaltaisen oikeusviranomaisen päätös on tunnustettava ja pantava täytäntöön toisessa jäsenvaltiossa kuten se olisi annettu kansallisesti = ellei poikkeuksellisesti ole olemassa kieltäytymisperustetta (esim. rikosoikeudellinen vanhentuminen ne bis in idem, kaksoisrangaistavuus)

= mainittu periaate perustuu oikeusviranomaisten/oikeusjärjestysten keskinäiselle luottamukselle ja oletukselle EU-oikeuden ja erityisesti EU-oikeuden tunnustamien perusoikeuksien soveltamisesta.

EU:n oikeudellisen yhteistyön välineet

Yleissopimus keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä 29. toukokuuta 2000 (MLA 2000)

Neuvoston puitepäättös 2002/465/YOS 13. kesäkuuta 2002 yhteisistä tutkintaryhmistä (JITS)

1. Neuvoston puitepäättös 2002/584/YOS eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä, 13. päivänä kesäkuuta 2002

Neuvoston puitepäättös 2003/577/YOS omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan Unionissa, 22. päivänä heinäkuuta 2003

Neuvoston puitepäättös 2005/214/YOS vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin, 24. päivänä helmikuuta 2005

Neuvoston puitepäättös 2006/783/YOS vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin, 6. päivänä lokakuuta 2006,

Neuvoston puitepäättös 2008/909/YOS vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta rikosasioissa annettuihin tuomioihin, joissa määrätään vapausrangaistus tai vapauden menetyksen käsittävä toimenpide, niiden täytäntöön panemiseksi Euroopan unionissa, 27. päivänä marraskuuta 2008,

Neuvoston puitepäättös 2008/675/YOS Euroopan unionin jäsenvaltioissa annettujen tuomioiden huomioon ottamisesta uudessa rikosprosessissa, 24. päivänä heinäkuuta 2008

Neuvoston puitepäättös 2008/947/YOS vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta tuomioihin ja valvontapäätöksiin valvontatoimenpiteiden ja vaihtoehtoisten seuraamusten valvomiseksi, 27. päivänä marraskuuta 2008,

EU:n oikeudellisen yhteistyön välineet

Neuvoston puitepäättös 2009/315/YOS, jäsenvaltioiden välisen rikosrekisteritietojen vaihdon järjestämisestä ja sisällöstä, 26. päivänä helmikuuta 2009

Neuvoston puitepäättös 2009/829/YOS vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta valvontatoimia koskeviin päätöksiin Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tutkintavankeuden vaihtoehtona, 23. päivänä lokakuuta 2009

Neuvoston puitepäättös 2009/948/YOS rikosoikeudellisia menettelyjä koskevien toimivaltaristiriitojen ehkäisemisestä ja ratkaisemisesta, 30. päivänä marraskuuta 2009

Euroopan parlamentin ja Neuvoston direktiivi 2011/99/EU eurooppalaisesta suojelumääräyksestä, 13. päivänä joulukuuta 2011

2. Euroopan parlamentin ja Neuvoston direktiivi 2014/41/EU rikosasioita koskevasta eurooppalaisesta tutkintamääräyksestä, 3. päivänä huhtikuuta 2014

3. Euroopan parlamentin ja Neuvoston asetus (EU) 2018/1805 jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroisesta tunnustamisesta, 14 .päivänä marraskuuta

EU:n oikeudellisen yhteistyön välineet

= Pitkä lista:

- Pre-Lissabon välineet (Puitepäätökset)
- Post-Lisabon välineet (Direktiivit/Asetukset)

Post-Lissabon: UK, IE ja DK eivät osallistu menettelyihin oikeus- ja sisäasioissa (Lissabonin sopimuksen protokollat 21 ja 22) UK:lla ja IE:llä on mahdollisuus liittyä menettelyihin

= Merkittävimmät vastavuoroisen tunnustamisen välineet EPPO:n kannalta?: EAW (EIO/jäädättämis- ja konfiskaatio asetus)

EU:n OIKEUDELLISEN YHTEISTYÖN VÄLINEET & EPPO

KUINKA SE TOIMII?

VASTAVUOINEN TUNNISTAMINEN JA ENEMMÄN

EPPO = Perustavaa laatua oleva muutos jäsenvaltioiden osalta (Tällä hetkellä 22: Itävalta, Belgia, Bulgaria, Kroatia, Kypros, Tsekin Tasavalta, Viro, Finland, Ranska, Saksa, Kreikka, Italia, Latvia, Liettua, Luxembourg, Malta, Alankomaat, Portugali, Romania, Slovakia, Slovenia ja Espanja)

- Ei enää oikeudellista yhteyttä jäsenvaltioiden oikeusviranomaisten välillä, vaan yksi syyttäjänvirasto keskusviranomaisena, jolla on jäsenvaltioin hajautettu operatiivinen toiminta.

= Jäsenvaltioissa toimivat valtuutetut Euroopan syyttäjät (EDP:t) suorittavat tutkintaa EPPO:n puolesta

= EDP:iden tulee toimia läheisessä yhteistyössä avustamalla ja konsultoimalla toisiaan jajatylittävissä tutkinnoissa

Ei enään vastavuoroista tunnistamista vaan “tehtävien antoa” = asiaa hoitava valtuutettu Euroopan syyttäjä antaa tehtäväksi toisen jäsenvaltion avustavalle Euroopan syyttäjälle suorittaa tutkintatoimenpide siinä jäsenvaltiossa missä se on tarpeen

VASTAVUOINEN TUNNISTAMINEN JA ENEMMÄN

EPPO rajatylittävien rikosten tutkinnassa:

Jäsenvaltioiden osalta: Suorat toimenpiteet jäsenvaltioiden välillä mahdollisia (esim. Koordinoidut tutkintatoimenpiteet, varojen jäädyttäminen useissa maissa, tiedon vaihto).

= Asiaa käsittelevä EDP antaa tehtävän avustavalle EDP:lle toisessa jäsenvaltiossa. Ei tarvetta “ad hoc” yhteisille tutkintaryhmille (JIT) eikä oikeusapupyynnöille (MLA)

= EAW menettelyä tulee noudattaa henkilöön, joka ei oleskele asiaa käsittelevän EDP:n jäsenvaltiossa (Art. 33)

= Vastavuoroisen tunnustamisen instrumenttia tai oikeusapupyyntöä (MR/MLA) voidaan käyttää, jos pyydetty toimenpide ei ole täytäntöönpanovaltiossa mahdollinen kansallisena toimenpiteenä, mutta on mahdollinen rajatylittävissä tutkinnoissa (Art. 31.6)

Ei-jäsenvaltioiden/kolmansien osalta:

= MR ja MLA välineet yhtä tarpeen, **ja on yhä epäselvää** mitkä ei-jäsenvaltiot ja kolmannet valtiot tunnistavat EPPO:n toimivaltaiseksi oikeusviraanomaiseksi lainsäädännössään

VASTAVUOINEN TUNNISTAMINEN JA ENEMMÄN

EPPO-tutkinnat jäsenvaltioissa: Kuinka se toimii?

Art. 31 rajatylittävät rikostutkinnat:

Käsittävä EDP antaa tehtävän tutkintatoimenpiteen suorittamiseksi (EPPO:n asianhallintajärjestelmän kautta) toiselle EDP:lle siinä jäsenvaltiossa, jossa kyseinen toimenpide tulee panna täytäntöön.

Jos täytäntöönpano edellyttää tuomioistuimen/tutkintatuomarin päätösta avustavan EDP:n kansallisen lainsäädännön mukaan, tämä hankkii sen siinä järjestyksessä kuin kansallinen lainsäädäntö edellyttää.

Jos tuomioistuimen/ tutkintatuomarin päätös ei ole tarpeen täytäntöönpanovaltiossa, mutta se on tarpeen asiaa käsittelevän/tutkintatoimenpideteen määränneen EDP:n jäsenvaltiossa, viimeksimainitun on hanittava se.

Jos tutkintatoimenpide ei ole täytäntöönpantavissa puhtaasti kansallisen tutkinnan osalta, mutta olisi mahdollinen rajatylittävän rikosten tutkimiseksi, niin asiaa käsittelevä syyttäjä voi käyttää aikaisemmin mainittuja MR/MLA instrumentteja.

VASTAVUOINEN TUNNISTAMINEN JA ENEMMÄN

Tärkeimmät EU:n vastavuoisen tunnustamisen välineet: EIO – Eurooppalainen tutkintamääräys

- Oikeudellinen päätös, joka on annettu tai vahvistettu jäsenvaltion oikeuviranomaisen toimesta tarkoituksena suorittaa yksi tai useampi tukintatoimenpide toisessa jäsenvaltiossa todisteiden hankkimiseksi.
- Sovelletaan kaikissa muissa jäsenvaltioissa kuin Irlannissa ja Tanskassa
- Koskee kaikkia tutkintatoimepiteitä (poikkeuksena JIT:n perustaminen)
- Erityiset säännökset: vapautensa menettäneen henkilön väliaikainen luovuttaminen, video- ja puhelinkuuleminen, varallisuus- ja pankkitiedot, valvotut läpilaskut ja peitet toiminta, telekuuntelu, väliaikaiset toimenpiteet.
- Säättää määräajan tunnustamiselle (30 päivää) and täytäntöönpanolle (90 päivää)

VASTAVUOINEN TUNNISTAMINEN JA ENEMMÄN

Tärkeimmät EU:n vastavuoisen tunnustamisen välineet: EIO – Eurooppalainen tutkintamääräys

Täytäntöönpaneva viranomainen

- Tunnustaa ja panee täytäntöön toimenpiteen vastaavasti kuin sitä olisi pyytänyt täytäntöönpanovaltion oma viranomainen (poikkeuksena tunnustamisen/täytäntöönpanon kieltäytymisperusteet)
- Soveltaa ja noudattaa niitä muodollisuuksia, joita pyytävä viranomainen on nimenomaisesti pyytänyt, elleivät nämä ole ristiriidassa perustavaa laatua olevien lainsäädännöllisten peruseriaattien kanssa
- Soveltaa toista menettelyä, jos EIO:ssa määrätty toimenpide ei ole täytäntöönpanovaltiossa mahdollinen kansallisen lainsäädännön mukaan tai tulokset voidaan saavuttaa kohteen kannalta vähemmän haitallisella tavalla

VASTAVUOINEN TUNNISTAMINEN JA ENEMMÄN

Tärkeimmät EU:n vastavuoisen tunnustamisen välineet: Asetus jäädyttämisestä ja menetetyksi tuomitsemisesta koskevista päätöksistä (voimaan 19. joulukuuta 2020)

= pantava täytäntöön ilman kaksoisrangaistavuuden tutkimista PIF-rikoksissa, joista pyytävässä jäsenvaltiossa on säädetty vähintään 3 vuoden vankeusrangaistus

= jäädyttämisspätös lähetetään jäädyttämistodistuksen avulla täytäntöönpanoviranomaiselle/keskusviranomaiselle (vakiomuotoinen kaavake)

= täytäntöönpanoon (mukaanliikien omaisuuden hallinnointi ja säilyttäminen) sovelletaan täytäntöönpanevan jäsenvaltion lakia

VASTAVUOINEN TUNNISTAMINEN JA ENEMMÄN

EPPO –tutkinat jäsenvaltioiden välillä: kuinka se toimii?

Art. 32 osoitettujen tutkintatoimenpiteiden täytäntöönpano:

Sovelletaan avustavan EDP:n kansallista lainsäädäntöä kuitenkin noudattaen prosesseja ja muodollisuuksia, joita käsittelevä EDP on nimenomaisesti pyytänyt ellei toimenpide ole avustavan EDP:n kansallisen lain peruseriaatteiden vastainen

Art. 33 pidättäminen and ja rikoksentekijän luovuttaminen:

Mikäli henkilön, joka ei oleskele käsittelevän EDP:n jäsenvaltiossa, pidättäminen ja luovuttaminen on tarpeen, käsittelevän EDP:n tulee laatia EAW sen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, jossa luovutettavaksi pyydetty oleskelee

VASTAVUOINEN TUNNISTAMINEN JA ENEMMÄN

Tärkeimmät EU:n vastavuoisen tunnustamisen välineet : EAW – Eurooppalainen pidätysmääräys

Merkittävin vastavuoroisen tunnustamisen väline (yhä), joka korvasi valtioiden väliset keskinäiset sopimukset

Saatavilla olevien tilastojen mukaan 2005–2018 annettiin yhteensä 185.575 EAW:tä, joista 56.298 wepantiin täytäntöön

EAW on jäsenvaltion oikeudellinen päätös, jonka tarkoituksena on pidättää ja luovuttaa toisen jäsenvaltion toimesta henkilö syytetoimenpiteitä tai vapausrangaistuksen tai vapaudenmenetyksen käsittävän toimenpiteen täytäntöönpanoa varten

TEHTÄVÄ: TESTAA TIETOSI

Etsinnän tai takavarikon suorittamiseksi toisessa EPPO-jäsenvaltiossa tilanteessa, jossa tuomioistuimen päätös ei ole tarpeen, käsittelevän EDP:n kansallisen lainsäädännön mukaan...

- A) Käsittelevän EDP:n on laadittava EIO
- B) Avustava EDP suorittaa pyydetyt tutkintatoimenpiteet suoraan ilman lisävaltuutuksia
- C) Avustava EDP suorittaa pyydetyt tutkintatoimenpiteet, mutta pyytää oikeudelta luvan, jos kansallinen lainsäädäntö sitä edellyttää

KIITOS osallistumisestasi

WWW.EUROPEAN.LAW